

Bevrijdende Verjaring Aansprakelijkheids- vordering

Thierry VANSWEEVELT

Gewoon hoogleraar Universiteit Antwerpen

Advocaat Dewallens & partners

Voorzitter AHLEC en ALLIC

BEGRIP

- Middel waardoor een rechtssubject na verloop van een wettelijk bepaalde termijn en onder voorwaarden van een verbintenis wordt bevrijd.
- In essentie: verweermiddel tegen een laattijdige vordering
- Belgisch recht: telt meer dan 1.000 verjaringsbepalingen =>Populair: talrijke rechtspraak, ten gronde ongelijk, toch uitdoving vordering
- ⇔ vijandigheid, arbitrair en onrechtvaardig, procedureel verweermiddel, slachtoffervriendelijke interpretatie aanvangspunt verjaring en brede interpretatie schorsings- en stuitingsgronden
- ⇔ Art. 6 EVRM: recht op toegang tot de rechter
- Maatschappelijke rust en onoverkomelijke bewijsproblemen

KENMERKEN

- Verjaring als instelling raakt openbare orde:
  - Een recht kan niet onverjaarbaar worden verklaard
  - Vooraf kan geen afstand worden gedaan van het verjaringsrecht
  - Wettelijke verjaringstermijn kan niet worden verlengd.
- Middel van verjaring raakt openbare orde niet:
  - Afstand van verkregen verjaring is geldig
  - Afstand van de reeds verlopen tijd van een nog lopende verjaring is geldig
  - Burgerlijke rechter mag verjaring niet ambtshalve opwerpen
  - Partijen mogen wettelijke verjaringstermijn inkorten
  - Partijen kunnen reeds begonnen verjaring tijdelijk schorsen
- Verjaring: opwerpen in elke stand geding, ook in beroep (art. 2224 oud BW)

KENMERKEN

- Bewijslast: wie de verjaring opwerpt, draagt de bewijslast
- Wie stuitings- of schorsingsgrond opwerpt, moet het bestaan ervan bewijzen
- Gevolgen:
  - Schuld of recht blijft bestaan, maar opeisbaarheid ervan dooft uit
  - Middel van niet-onvankelijkheid
  - Verjaarde schuld is niet meer afdwingbaar, wel betaalbaar
  - = voldoen van een natuurlijke verbintenis, doet geen recht op terugvordering ontstaan (art. 1235, lid 2 oud BW)

AARD RECHTSVERHOUDING EN VERJARING (art. 2262bis oud BW)

- Aard van rechtsverhouding en dus aard van vordering bepaalt verjaringstermijn, niet het voorwerp van de vordering, zoals bv. in Nedl
- Persoonlijke rechtsoverdrachten, zoals een contractuele vordering : 10 jaar
- Buitencontractuele aansprakelijkheidsvorderingen :
  - A) 5 jaar vanaf de kennis van de schade en identiteit van de aansprakelijke persoon
  - B) 20 jaar vanaf het schadeverwekkende feit

VERJARING CONTRACTUELE AANSPRAKELIJKHEIDSVORDERING (art. 2262bis, lid 1 oud BW)

5

- Persoonlijke rechtsovereenkomsten: verjaringstermijn 10 jaar
- = Gemeenrechtelijke verjaringstermijn: ruim toepassingsgebied:
  - Vorderingen gebaseerd op een overeenkomst (nietigverklaring, nakoming, ontbinding en schadevergoeding wegens wanprestatie)
  - Vordering op basis van rechtsfeiten: zawa, onversch. betaling, VZO
  - Vorderingen gebaseerd op eenzijdige wilsuiking, vertrouwensleer, recht van de begunstigde van een contractbelofte de optie te lichten, actio judicati, enz.

VERJARING CONTRACTUELE AANSPRAKELIJKHEIDSVORDERING

(art. 2262bis, §1, lid 1 oud BW)

- Aanvangspunt verjaringstermijn 10 jaar: dag volgend op de dag waarop de aanspraak opeisbaar wordt
- Verjaring kan niet beginnen lopen vooraleer rechtsvordering is ontstaan (Cass. 18/3/2013) :
  - Vordering tot uitvoering verbintenis: dag waarop de verbintenis moet worden uitgevoerd
  - Vordering tot nietigverklaring wegens dwaling of bedrog: dag waarop dwaling of bedrog is ontdekt (art. 1304 oud BW)
  - Contractuele vordering tot schadevergoeding: klassiek: vervulling toepassingsvoorwaarden: wanprestatie en schade, ongeacht of benadeelde kennis heeft van schade (Cass. 3/10/2016)
  - Contra: kennis van de schade: Dekkers & Dirix en Vansweevelt & Weyts
  - + GwH 6/11/2014: : art. 2262bis, lid 1 oud BW ⇔ art. 10 GW en art. 6 EVRM: begunstigde geen kennis van derdenbeding

VERJARING CONTRACTUELE AANSPRAKELIJKHEIDSVORDERING (art. 2262bis, lid 1 oud BW): discriminatie?

- Contractuele aansprakelijkheidsvordering: 10 jaar ⇔ buitencontractuele aansprakelijkheidsvordering: 5 jaar
- **GwH 13/12/2012**: art. 2276quinquies oud BW: aansprakelijkheid notaris onderworpen aan gemeenrechtelijke verjaringstermijn.

Klassiek onderscheid: notaris als juridisch adviseur (C) en als openbaar ambtenaar (BC): verschillende verjaringstermijn? => schending gelijkheidsbeginsel.

⇒ Notariële aansprakelijkheid altijd contractueel, ongeacht hoedanigheid: geen schending gelijkheidsbeginsel.

VERJARING CONTRACTUELE AANSPRAKELIJKHEIDSVORDERING (art. 2262bis, lid 1 oud BW): discriminatie?

8

- Contractuele aansprakelijkheidsvordering: 10 jaar ⇔ buitencontractuele aansprakelijkheidsvordering: 5 jaar
- **GwH 17/12/2015**: medische aansprakelijkheid: contractuele wanprestatie doorgaans ook strafrechtelijk misdrijf: => keuze benadeelde
- **Gent 9/6/2016**: tussen arts-zelfstandige (10 j.) en arts-ambtenaar (5j.): objectief onderscheid en gebaseerd op wijze van tewerkstelling

VERJARING BUITENCONTRACTUELE AANSPRAKELIJKHEIDSVORDERING (art. 2262bis, §1, lid 2 oud BW)

- Toepassingsgebied:

- Art. 1382-1386bis oud BW, ook foutloze 'A (Cass. 28/9/2012)
- Burenhinder (art. 3.101, §4 BW + Cass. 20/1/2011)
- RMB
- Pre- en postcontractuele aansprakelijkheid
- Samenloop met contractuele aansprakelijkheid
- Pauliaanse vordering (Cass. 26/4/2012)
- Vordering tot recuperatie van kosten in uitvoering van plichten op grond van het Bodemdecreet (Rb. Oost- Vl., afd. Gent 3/1/2017)

VERJARING

BUITENCONTRACTUELE VORDERING (art. 2262bis, §1, lid 2 oud BW)

•Buitencontractuele aansprakelijkheidsvorderingen :

A) 5 jaar vanaf de kennis van de schade en identiteit van de aansprakelijke persoon: relatieve of subjective verjaringstermijn

B) 20 jaar vanaf het schadeverwekkende feit: absolute of objectieve termijn

2000: ongeval

2017: kennis van schade en identiteit

2020: vordering is verjaard

RELATIEVE OF SUBJECTIEVE VERJARINGSTERMIJN¹¹ 5 JAAR

● Normatieve of effectieve kennis van schade? Cass. 26/4/2012: daadwerkelijke kennis

Sowieso kennis afgeleid uit objectieve elementen:

- Caféruzie, handgemeen, houtsplinter in vinger (Gent 18/4/2008)
- Visser wordt geëlectrocuteerd door overspringen van elektriciteit van een hoogspanningskabel op de vislijn (Brussel 12/9/2008)
- Gasontploffing: schade aan huis en lichaam (Luik 18/10/2012)
- Leerling bestuurt grasmaaier en verwondt andere leerling aan arm (Rb. Luik 17/1/2011)
- Na rugingreep is patiënt verlamd aan benen (Gent 12/6/2014)

RELATIEVE OF SUBJECTIEVE VERJARINGSTERMIJN¹² 5 JAAR

- Kennis van de schade, niet van de omvang van de schade: Cass. 9/12/2010

Irrelevant:

- Moment van deskundigenverslag (Rb. Luik 17/1/2011)
- Moment van consolidatie van letsels (Rb. Verviers 15/1/2010)
- Moment van erkenning van ongeval als arbeidsongeval (Idem)

RELATIEVE OF SUBJECTIEVE VERJARINGSTERMIJN¹³

5 JAAR: voortdurende fouten en schade?

- Voortdurende fouten of voortdurende schade:

herhaling of opstapeling van schade in de tijd: gevolg van voortdurende fouten of schadeverwekkende feiten:

- bij herhaling lozen van afval in een rivier
- langdurige blootstelling aan asbest

RELATIEVE OF SUBJECTIEVE VERJARINGSTERMIJN¹⁴

5 JAAR: voortdurende fouten en schade?

●Vertrekpunt verjaringstermijn: 3 theorieën:

1. Kennis van enige schade volstaat: Luik 4/5/2018: eerste kennisname van schade volstaat bij jarenlange, voortdurende schadelijke afwatering van regenwater van een provinciale weg.
2. Kennis bij volledige realisatie van schade: Cass. 2/2/2017: selectieprocedure bij politie die vastliep door opeenvolgende fouten en onregelmatigheden: moment dat foutieve gedrag is opgehouden
3. Kennis bij elke nieuwe fout en schade: Cass. 22/1/2021: fout BS door geïnterneerde van 1993 tot 2015 in psch. afdeling van gevangenis te houden zonder nodige medische behandeling.

Schade ontstaat dag per dag

RELATIEVE OF SUBJECTIEVE VERJARINGSTERMIJN 5 JAAR: causal verband tussen gedrag en schade

- Kennis van schade en van identiteit aansprakelijke partij impliceert dat benadeelde een causaal verband kan leggen tussen het schadeverwekkende feit en de schade (Cass. 5/9/2014)
- Niet altijd evident herkomst van klachten te kennen. Tijd om deskundig advies in te winnen.
- Een zeker en vaststaand causaal verband is niet vereist (Cass. 5/9/2014)

Een voldoende waarschijnlijk causaal verband volstaat: bv. verlamming benen na rugingreep (Gent 12/6/2014)

- Maar bij pluraliteit van mogelijk aansprakelijke personen: moeilijk om onderlinge rvh en verbintenissen te kennen van verschillende partijen. In casu: verschillende vennootschappen werkzaam bij herstructurering van gebouwen van vroegere elektriciteitscentrale.

Cass. 30/3/2017: feitenrechter kan beslissen dat benadeelde pas bij inzage strafdossier in staat was rol en betrokkenheid van verschillende partijen bij het schadegeval te bepalen

Kennis identiteit aansprakelijke partij

- Achterliggend idee: vermijden dat verjaring zou lopen zonder dat vordering kan worden ingesteld.

=> alle gegevens nodig om dagvaarding te betekenen

=> Naam en voornaam volstaat (Luik 12/3/2012)

- Aansprakelijkheid komt maar vast te staan in een vonnis of arrest=> kan niet het beginpunt van de verjaring zijn (Gent 29/1/2014)

- Kennis slaat op identiteit van *potentieel* aansprakelijke person (Rb. Luik 17/1/2011)

- Soms is identiteit duidelijk:

- Aanrijdingsformulier (Rb. Henegouwen, afd. Charleoi, 4/10/2016)

- Slagen en verwondingen of aanranding eerbaarheid door onderwijzer voor student (Antwerpen 10/6/2015)

Kennis identiteit aansprakelijke partij

- Soms is identiteit niet meteen duidelijk: oorzaak van schadegeval is onduidelijk => verjaringstermijn begint dan niet te lopen

Bv.,: eigenaar van achterin gelegen gebouw waarvan dak overwoekerd werd door klimop.

Aangeschreven eigenaar van aanpalend terrain wees erop dat stam van klimop zich in tuin van ander pand bevond.

Eigenaar van dat pand wees de huurder aan als verantwoordelijke voor onderhoud van tuin ⇔ schade bestond al vóór huurcontract

=> Schade kan gekend zijn, maar daarom nog niet identiteit aansprakelijke persoon (Rb. Brussel 23/2/2018)

Kennis identiteit aansprakelijke partij

- Dagvaarding verkeerde persoon, blijkt niet aansprakelijk te zijn;
Twee mogelijke hypothesen:

A) Benadeelde had geen kennis identiteit aansprakelijke partij:

Oud-WN dagvaardt persoon die zich voordeed als WG tot betaling van opzegvergoeding, maar in eerste conclusies aangeeft dat een ander persoon WG was (Arbh. Luik, 13/2/2018)

B) Benadeelde had wel kennis van identiteit aansprakelijke partij:

Verkeersongeval met verschillende betrokken partijen, slechts een partij wordt gedagvaard, maar wordt vrijgesproken. Verkeerde inschatting benadeelde, verjaringstermijn liep t.o.v. andere potentieel aansprakelijke personen, want bekend (Pol. Brugge 13/1/2010)

Kennis identiteit aansprakelijke partij: begrip

- Begrip aansprakelijke persoon slaat op:

A) Schadeverwekker

B) Ook op persoon die instaat voor andermans daad of fout: bv. aansteller.

Casus: inmiddels meerderjarige patiënte werpt op zich de naam niet meer te herinneren van arts die haar heeft geopereerd toen zij 3 jaar oud was=> dus verjaring liep niet.

Gent 12/6/2014: behandeling telkens in hetzelfde ziekenhuis: ziekenhuis is centraal aansprakelijk voor fouten van de daar werkzame artsen.

=> Er was kennis van aansprakelijke partij, verjaring was beginnen lopen.

RELATIEVE VERJARINGSTERMIJN ⇔ RECHT OP TOEGANG RECHTER (art. 6 EVRM)

- EHRM, Pissens en Eurometaal/België (21/9/2021):
1996: Strafonderzoek tegen Pissens wegens inbreuken op Venn.W.

2004: Corr. Brussel: vrijspraak Pissens

2005: Pissens stelt buitencontractuele schadevergoedingsvordering in tegen politie-ambtenaar en BS, wegens o.a. onrechtmatig beslag documenten geleid tot faillissement van vennootschappen
- Rb. Brussel en HvB Brussel: vordering verjaard; kennis van schade en identiteit: vanaf 1996
- Pissens: Pas vanaf uitspraak in 2004 kennis kunnen nemen van documenten die wezen op fout + pas vanaf dan schade kunnen begroten.

RELATIEVE VERJARINGSTERMIJN ⇔ RECHT OP TOEGANG RECHTER (art. 6 EVRM)

- EHRM, Pissens en Eurometaal/België (21/9/2021):

Doel verjaring: rechtszekerheid door einde te maken aan betwistingen

Art. 100 Wet Rijkscompatibiliteit: 5 jarige verjaringstermijn vanaf 1° januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan vordering is ontstaan.

- EHRM: termijn van 4 of 5 jaar om vordering in te stellen is niet buitensporig kort of van aard om het recht op toegang tot de rechter in zijn essentie te ondergraven
- Pissens had bovendien kennis van schade en identiteit van aansprakelijke partij toen verjaringstermijn begon te lopen.

=> Geen schending art. 6, §1 EVRM

RELATIEVE VERJARINGSTERMIJN ⇔ RECHT OP TOEGANG RECHTER (art. 6 EVRM) en ART. 10 GW

- GwH 14/10/2021:

29/6/1995: man sterft in verkeersongeval

25/4/2003: weduwe vordert schadevergoeding van Waals Gewest

Rb. Bergen: vordering is verjaard, schade meteen bekend, identiteit vanaf 12/1/1999.

Toepassing art. 100 Wet Rijkscompatibiliteit: 5 jarige verjaringstermijn vanaf 1° januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan vordering is ontstaan.

RELATIEVE VERJARINGSTERMIJN ⇔ RECHT OP TOEGANG RECHTER (art. 6 EVRM) en ART. 10 GW

- GwH 14/10/2021:
  - Art. 100 Wet Rijkscompatibiliteit schendt art. 10 en 11 GW. in die zin geïnterpreteerd dat vijfjarige verjaringstermijn ingaat op 1 januari van begrotingsjaar van ontstaan vordering, zelfs wanneer het SO pas meer dan 4 jaar na die dag op de hoogte is van de identiteit van de aansprakelijke persoon.
  - Art. 100 Wet Rijkscompatibiliteit: schendt art. 10 en 11 GW. niet in die zin geïnterpreteerd dat 5-jarige verjarigstermijn pas ingaat op 1 januari van begrotingsjaar in de loop waarvan SO op de hoogte wordt gebracht van identiteit aanspakelijke persoon.

Verergering of verzwaring schade

- Bijzonder uitgesteld vertrekpunt verjaringstermijn bij verergering schade.

⇒ Discovery rule: eis tot vergoeding van bijkomende schade begint pas te lopen vanaf moment van kennis van die verergering

=> Doel van wetgever: integrale schadevergoeding: ook nieuwe en onverwachte letsels moeten vergoed kunnen worden

- Verergering of verzwaring van schade = onverwachte toename van schade die buiten de redelijk voorzienbare evolutie van de oorspronkelijke schade valt

NIET: voortdurende schade, met voorzienbare evolutie: schadelijke afwatering van regenwater afkomstig van provinciale weg (Luik 4/5/2018)

WEL: 1995: verkeersongeval functionele beperking van schouder

2000: radiografie: necrose van schouder, want onvoorzienbaar (Pol. Huy 6/12/2005).

ABSOLUTE of OBJECTIEVE VERJARINGSTERMIJN

- Probleem:
  - Latente of sluipende schade
  - 'eeuwig' aanspreekbaar
  - Long-tail effect

- ⇒ Relatieve verjaringstermijn van 5 jaar wordt begrensd door max. termijn van 20 jaar vanaf het schadeverwekkend feit

- ⇒ Is verjaringstermijn, geen vervaltermijn: schorsingsgronden en stuitingsgronden zijn van toepassing (MvT Kamer, 1996-97, nr. 1087, 7-8).

ABSOLUTE VERJARINGSTERMIJN ⇔ RECHT OP TOEGANG RECHTER (art. 6 EVRM)

- Proportionaliteit tussen middel en doel van absolute verjaringstermijn is problematisch bij lichamelijke schade.
- EHRM: Moore/Zwitserland (2014): asbest: absolute verjaringstermijn van 10 jaar: slachtoffers moeten zich nog tot rechter kunnen wenden vanaf moment dat zij schade daadwerkelijk kunnen vaststellen.
- GwH: 6/11/2014: absolute verjaringstermijn op zichzelf niet strijdig met art. 6 EVRM: verzoenbare doelstellingen: rechtzekerheid en recht op eerlijk proces.

Feit dat 20-jarige verjaringstermijn kan verstrijken vooraleer benadeelde kennis heeft van alle elementen om vorderingsrecht uit te oefenen, is op zichzelf niet strijdig met art. 6 EVRM en art. 10 en 11 GW.

INVLOED STRAFVORDERING

- Vroeger:

Burgerlijke vordering uit strafrechtelijk misdrijf: 5 j. verjaring (art. 26 VTSv.)

Burgerlijke vordering los van misdrijf: 30j. verjaringstermijn

- Art. 2262bis BW: gelijkschakeling

- Art.26 VT Sv.: burgerlijke vordering voortvloeiend uit een strafrechtelijk misdrijf kan niet verjaren vóór de strafvordering.

Regel werd behouden in het voordeel van het slachtoffer.

Enkel in zoverre vordering steunt op fout voortkomend uit een misdrijf waarvoor strafvordering werd ingediend.

Fouloze aansprakelijkheden vallen niet onder regel: zaken, dieren, gebouwen,...

STUITINGSGROND

- Verjaring: sanctie voor niet of laattijdig uitoefenen van recht
Wanneer binnen tijdsduur SE wel aanspraak maakt op zijn recht, wordt basis van verjaring ondergraven.
  - ⇒ Stuiting: lopende verjaring wordt afgebroken
  - ⇒ Nieuwe verjaringstermijn begint te lopen
- Dagvaarding
- Bevel tot betaling
- Beslag
- Ingebrekestellingsbrief advocaat/deurwaarder
- Erkenning van schuld

GEVOLGEN van STUITING

- Stuitende werking dagvaarding slaat op vordering vermeld in de dagvaarding en is beperkt tot voorwerp een oorzaak van die vordering
- ⇒ Stuiting slaat ook op vorderingen die virtueel in oorspronkelijke vordering zijn begrepen:
  - Eis tot vergoeding morele schade, ook latere eis vergoeding materiële schade (Cass. 12/1/2010)
  - Eis tot betaling hoofdsom, ook eis voor intresten Cass. 28/3/1901)
  - Vordering tot betaling van deel van de schuld die in haar geheel opeisbaar is, ook voor deel van schuld dat niet onmiddellijk het voorwerp is van de vordering (Cass. 10/1/1992)

GEVOLGEN van STUITING

- Verschillen twee vorderingen qua voorwerp of oorzaak, werkt de stuiting niet door naar andere vordering:
  - Vordering tot uitvoering van contractuele verbintenis, later ingestelde vordering tot schadevergoeding (Cass. 19/6/2010)
  - Vordering van slachtoffer, latere vordering van erfgenamen tot vergoeding van persoonlijke schade (Cass. 21/6/2017)

SCHORSINGSGRONDEN

- Schorsingsgrond:
  - Belet de verjaringstermijn te starten
  - Onderbreekt tijdelijk de duur van de verjaring met een termijn gelijk aan de duur van de schorsing
- ⇒ Na het verdwijnen van de schorsingsgrond, loopt de verjaring gewoon verder.
- ⇒ Billijkheid: onrechtvaardig om verjaringstermijn te doen lopen tegen personen die geen aanspraak kunnen of mogen maken op hun recht of geen stuitingsdaag kunnen verrichten.

SOORTEN SCHORSINGSGRONDEN

- Minderjarigheid en beschermde personen
- Tussen echtgenoten.
- Erfgenamen onder voorrecht van boedelbeschrijving
- Bemiddeling en buitengerechtelijke regeling van consumentengeschillen

MINDERJARIGHEID en SCHORSINGSGRONDEN

- Casus: ouders hebben in eigen naam en in naam van hun minderjarig kind een aansprakelijkheidsvordering ingesteld.
- Kan het kind nog een vordering instellen na de schorsing?
- In casu: ouders van een pasgeboren, gehandicapt kind vorderen schadevergoeding in eigen naam en in naam kind van een gynaecoloog.
- BA-verzekeraar gynaecoloog betaalt schadevergoeding uit aan ouders en verhaalt dit bedrag, als gesubrogeerde, op het ziekenhuis.
- Argument: vordering in naam van minderjarige is niet verjaard, want geschorst tot aan meerderjarigheid.
- Rb. Leuven 6/3/2013: wijst vordering af, nu schorsingsgrond enkel geldt als er geen vordering tijdens minderjarigheid werd ingesteld.

VERLENGINGSGRONDEN of ONTZECCING RECHT

- Bedrog en RMB => grond tot verlenging van de verjaringstermijn?
- BW kent geen verlengingsgronden.
- HvC 8/2/2021: WN dagvaardt oud-WG, vakbond, wegens beweerd onwettig ontslag
- Pas 1 jaar na ontslag en nadat al was geconcludeerd over de grond, legt vakbond concl. neer => onontv. wegens gebrek aan RP.
- WN dagvaardt voorzitter-secr. vakbond:1-jarige verj. (art. 15 AOW)
- Arbh. Gent: = RMB => ontzegging van recht verjaring in te roepen
- HvC 8/2/2021: sanctie RMB = herleiding recht tot normale uitoefening
- =>rechter kan aan houder van recht het recht ontzeggen om zich erop te beroepen

ONTZEGGING RECHT en art. 2262bis, lid 2 BW

- Invloed van RMB op relatieve 5-jarige verjaringstermijn is klein.
- Wanneer door bedrog of RMB benadeelde geen kennis krijgt van schade of identiteit aansprakelijke persoon, begint de relatieve termijn niet te lopen.
- Dus: RMB enkel van belang voor absolute verj.termijn van 20 jaar.

TAKE HOME MESSAGE: NIEUW

- Niet erg sympathiek, maar vaak gebuikt en efficiënt verweermiddel
- Kennis van schade: daadwerkelijke kennis
- Voortdurende fouten en schade: vertrekpunt bij elke nieuw feit
- Absolute verjaringstermijn $\Leftrightarrow$ recht op toegang rechter (art. 6 EVRM)
- Middel van verjaring wordt aan banden gelegd door RMB

TAKE HOME MESSAGE: NIEUW

- Hervorming verjaring: niet opgenomen in hervorming verbintenissenrecht en buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht
Wel art. 3.101 BW: burenhinder => art.2262bis, §1, tweede lid oud BW

=> Afzonderlijke werkgroep Hervorming Verjaring: pas gestart.

- Handboek Verbintenissenrecht: Vansweevelt & Weyts (eds.), Intersentia, 2019.
- Vragen, opmerkingen of vonnissen of suggesties topics congres:

thierry.vansweevelt@uantwerpen.be

